

1 ZHRNUTIE

1.1 Názov projektu

" Brána jazykov otvorená - oživme rómsky jazyk ako zdroj identity "

1.2 Názov programovej oblasti

Miestne a regionálne iniciatívy na zníženie národných nerovností a podporu sociálnej inklúzie.

1.3 Názov výstupu programu

Miestne a regionálne orgány, ako aj súkromné a občianske spoločnosti vyvíjajúce iniciatívy na posilnenie antidiskriminačných opatrení pre skupiny ohrozené sociálnym a ekonomickým vylúčením.

1.4 Názov relevantných výsledkov, ktorých sa projekt týka

Základné a stredné školy realizujúce vzdelávací program so zameraním na interkultúrne vzdelávanie, rómsky jazyk a rómsku kultúru a históriu ako súčasť inkluzívneho vzdelávacieho procesu na základných a stredných školách.

2 ŽIADATEĽ

2.1 Názov a kontraktné údaje

eMKLub Kremnica

Dolná 48/19,96701Kremnica

zriaďovateľ Súkromnej základnej školy s materskou školou

2.2 Opis žiadateľa

Súkromná základná škola s materskou školou (SZŠ s MŠ) bola zaradená do siete škôl a školských zariadení Slovenskej republiky ako súčasť Súkromnej spojenej školy bez právnej subjektivity v zriaďovateľskej pôsobnosti občianskeho združenia eMKLub s termínom začatia činnosti od 1. septembra 2004. Škola sa nachádza v prenajatých priestoroch. SZŠ s MŠ je zameraná na jazyky : anglický jazyk, nemecký jazyk. Vyučovacia jazyk slovenský s vyučovaním rómskeho jazyka. Poskytuje základné vzdelanie. Po ukončení štúdia sa absolventi môžu uchádzať o štúdium na ktorejkoľvek strednej škole.

Jej zámerom je vytvoriť priaznivé podmienky pre vzdelávanie nadaných rómskych detí, ale je otvorené aj pre nerómskych žiakov, ktorí majú záujem učiť sa rómsky jazyk. Rómsky jazyk sa vyučuje od 1. ročníka. Od 5. ročníka je škola s celoslovenskou pôsobnosťou.

5. ročník je prípravný pre žiakov na vzdelávanie v Súkromnom gymnázium Z. J. Mallu. 9. ročník pripravuje žiakov na štúdium na stredné odborné školy. Žiaci mimo Kremnice sú ubytovaní v Súkromnom školskom internáte pri SG, ktorý poskytuje žiakom základnej a strednej školy výchovno-vzdelávaciu činnosť, ubytovanie a stravu. V príspevkoch za tieto služby od rodičov je zohľadnená sociálna situácia rodiny. Škola ponúka individuálny prístup ku každému žiakovi, motivujúce školské prostredie, zmysluplné trávenie voľného času a prípravu v rámci celodenného výchovného systému, atraktívne edukačné prostredie, rešpektujúce sociálne, kultúrne a jazykové špecifiká žiakov v rámci Školského vzdelávacieho programu, resocializačné programy pre rodičov, alternatívne učebné prístupy. Žiaci majú možnosť štúdia na Súkromnej základnej umeleckej škole v hudobnom a výtvarnom odbore. Možnosť využitia voľného času v Súkromnom centre voľného času v rôznych krúžkoch pod vedením odborných asistentov : športový krúžok, počítačový krúžok, technický krúžok, krúžok varenia, krúžok ručných prác, šachový krúžok v rámci celodenného výchovného systému, ako aj novozaložený Klub rómskeho jazyka(KRJ) Z.J.Mallu.

SZŠ s MŠ vznikla v rámci projektu Cez deti k rodine, ktorého súčasťou sú od roku 1992 komplexné prístupy celospoločenských problémov z marginalizovaných rómskych komunít (MRK) a zraniteľných skupín a ich integrácie do spoločnosti prostredníctvom vzdelávania, sociálneho poradenstva, resocializačných programov, kultúrno-osvetových programov, pracovného uplatnenia sa na trhu práce a riešenia bývania.

V rámci projektu sa spolupracuje v partnerstve mimovládnych organizácií, ako aj so spolupracujúcimi inštitúciami v štátnej správe a samospráve. V oblasti vzdelávania boli k Súkromnej spojenej školy vytvorené hudobný a výtvarný odbor v Súkromnej základnej umeleckej škole. Ponuka voľno-časových aktivít v Súkromnom centre voľného času ako aj Súkromné gymnázium Z. J. Mallu ako stredoškolská inštitúcia s maturitou.

Súkromná spojená škola s ostatnými vzdelávacími inštitúciami (Súkromné gymnázium Z. J. Mallu) sa stávajú centrom multikultúrnej a multiplikačnej vzdelávacej inštitúcie na domácej a zahraničnej pôde s cieľom presadzovať interetnický a interkultúrny dialóg medzi rómskou menšinou a majoritou ako aj centrom výchovy a vzdelávania k ľudským právam, právam národnostných menšín, práv detí, práv sociálne vylúčených skupín a prípravy pre akademické vzdelávanie.

SZŠ s MŠ spolupracuje s OZ Romano Kher na projektoch pre zvýšenie národného povedomia a identity Rómov a rozvoj rómskeho jazyka a reálií.

V súčasnosti si žiaci SZŠ s MŠ v spolupráci so Súkromným gymnázium Z. J. Mallu založili "Klub rómskeho jazyka Z. J. Mallu" , v rámci ktorého boli odpremietané filmy v rómskom jazyku, deti čítajú literatúru od rómskych autorov, v rómskom aj slovenskom jazyku, boli uskutočnené prednášky o histórii rómskeho jazyka, o kodifikácii a štandardizácii rómskeho jazyka v SR. Aktivisti KRJ (rodičia, žiaci, pedagógovia, priaznivci)plánujú organizovať ďalšie prednášky, besedy, vystúpenia, súťaže najlepších literárnych prác o rómskom jazyku, rómskej literatúre.

SZŠ s MŠ spolupracovala v roku 2011 s MVO Združenie mladých Rómov v projekte " Doučovanie žiakov základných škôl".

SZS s MŠ je zaradené medzi školy, ktorý implementuje MPC od 1.10. 2011 národný projekt " Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít", ktorý je spolufinancovaný s ESF v operačnom programe - Vzdelávanie a je určený pre základné školy, ktoré vzdelávajú minimálne 20% žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Hlavnými aktivitami projektu sú - vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov, podpora celodenného výchovného systému, technická podpora aktivít národného projektu.

3 PROJEKT

3.1 Zhrnutie projektu

Opis súčasných problémov a prepojenie na Stratégu :

Rómske deti, mládež a rodiny sa stále nachádzajú z hľadiska majority na okraji spoločnosti pre nedostatočné vzdelanie, nedostatok pozitívnej prezentácie rómskeho jazyka, rómskej kultúry, umenia a prezentácie pred verejnosťou na miestnej, regionálnej a národnej úrovni. Z jednou príčin je aj kultúra chudoby, ktorá zasahuje vysoké percento Rómov v dôsledku čoho svojimi silami nie sú schopní vytvárať širokospektrálne kultúrne hodnoty, čím je ohrozené pozitívne prijatie zo strany majority. V minulom období prebehla silná asimilácia Rómov čo pre nich znamenalo zánik rómskej identity - rómskeho jazyka, kultúry a tradícií. Až vznik SZŠ s MŠ umožnil deťom aj ich rodičom v Kremnici a okolí nájsť cestu k rozvoju svojho jazyka a tým aj upevnenia rómskej identity a k hrdosti k rómskej národnosti. Prostredníctvom inkluzívneho vzdelávania, ktoré je zapracované v školskom vzdelávacom programe so zapracovaním časti štátneho vzdelávacieho programu - vzdelávanie žiakov so sociálne znevýhodneného prostredia so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Zámer projektu :

Jedno z možných riešení je vytvorenie podmienok pre implementáciu projektového zámeru prostredníctvom pozdvihnutia osobnosti a posilnenie talentu u rómskych detí. Prostredníctvom objavenia hodnoty rómskeho jazyka objaviť vlastnú kultúru, identitu v interkultúrnom európskom kontexte na partnerskom princípe. Aktivity projektu sú zamerané na identifikáciu a spoznávanie spoločných kultúrnych, umeleckých hodnôt ,rómskeho jazyka a tradícií, na zahrnutie interetnického a interkultúrneho dialógu do systému výchovy a vzdelávania, podpora výmenný programov, osvetových programov, vzdelávacích programov, pobytov, vedomostných, umeleckých a športových súťaží aj pre príslušníkov rôznych národnostných a jazykových skupín. Prostredníctvom pozdvihnutia jazykových znalostí žiakov od útleho veku z rómskeho prostredia posilniť vplyv na rodiny a vytvoríť podporu sociálnej inklúzie na miestnej a regionálnej úrovni a znížiť národné nerovnosti. Takto prebudiť v rodičoch potrebu poznania vlastných koreňov prostredníctvom rómskeho jazyka, oživenie identity, potrebu ďalšieho vzdelávania a ekonomickej stability na partnerskom princípe.

Týmito iniciatívami sa vytvárajú podmienky na zníženie národnostných nerovností a podporu sociálnej inklúzie, posilňuje sa sociálna, ekonomická súdržnosť na národnej, regionálnej a miestnej úrovni so zameraním na špecifické potreby Rómov. Rozvinutím inkluzívneho vzdelávania, prostredníctvom interkultúrnej výchovy a vzdelávacích programov pomocou rómskeho jazyka v širšom rozsahu sa vytvárajú ľudské a odborné zdroje pre kvalitné interkultúrne vzdelávanie. Projektom sa posilňuje stabilita predprimárneho a primárneho vzdelávania, ktorá má v štátnom a školskom vzdelávacom programe v každom ročníku zahrnutý rómsky jazyk.

Od projektu sa očakáva:

Posilniť kvalitnú vzdelávaciu inštitúciu v nadväznosti na jej desaťročnú tradíciu prostredníctvom rómskeho jazyka vytvoriť kvalitné interkultúrne vzdelávanie v širšom rozsahu. Odstrániť všetky prekážky na strane dieťaťa, na strane rodiny ohrozenej kultúrou chudoby a rozvinutím inkluzívneho vzdelávania. Rómsky jazyk sa tak stane vstupnou bránou pre interkultúrnú výchovu medzi školou, žiakom, rodinou a majoritnou spoločnosťou v meste Kremnica a okolí.

Výsledky projektu :

1. V nadväznosti na **výučbu Rómskeho jazyka a literatúry** a od vzniku školy r. 2004 pokračovať v rozvíjaní a posilňovať zapracovanie predmetu Rómsky jazyk do školského vzdelávacieho programu (učebného plánu). Inštitúciu školy využiť ako nástroj na rozšírenie rómskeho jazyka k rodinných príslušníkom žiakom. Prostredníctvom "Denného tábora porozumenia s jazykovým kurzom pre deti a rodičov a po "Stopách našej identity"
2. **Osvetová činnosť prostredníctvom záujmovo umeleckých činností**, pobytov, sústreďení vo voľnom čase počas víkendov, prázdnin, popoludňajších hodinách. Aktivity rozvíjajúce identitu a národné povedomie Rómov zamerané na ľudovomeleckú a výtvarnú oblasť, hudobno-tanečnú a dramatickú oblasť. Tvorba a prezentácia pod vedením odborne pripravených lektorov.
3. **Podpora spolunažívania s majoritou prostredníctvom interkultúrnych podujatí** - Rómske kultúrne leto, Vstupná a záverečná konferencia, workshopy, výstavy a prezentácie na miestnej a regionálnej úrovni. Publikácia a medializácia aktivít s cieľom posilniť hodnotu rómskeho jazyka a identity Rómov obojstranne.

3.4 Cieľové skupiny projektu

1. Žiaci - projektom sa rieši vzdelanostná úroveň žiakov prostredníctvom pozdvihnutia rómskej národnej identity vyučovaním v slovenskom a rómskom jazyku. Po 5. ročníku pokračovať v štúdiu v Súkromnom gymnázii Z. J. Mallu. Od 9. ročníka na stredných odborných školách.

2. Rómovia - vysoké percento majú nízku vzdelanostnú úroveň, nízke národné povedomie, nízke povedomie rómskej identity, nízke právne vedomie k sebaurčeniu, nízka sebaúcta - toto sú dôsledky kultúry chudoby. Projekt rieši prostredníctvom multiplikačného efektu zníženie národnostných nerovností, sociálna inklúzia a posilňuje sa sociálna a ekonomická súdržnosť na národnej, regionálnej a miestnej úrovni. Podporuje programy pre komplexné riešenie špecifických potrieb Rómov a to v oblasti vzdelávania, kultúry, osvetu, bývania, zdravia, trhu práce s dopadom na ekonomické benefity štátneho rozpočtu.

3. Znevýhodnení - ohrozenie vzdelanosti súvisí s nedostatkom finančných prostriedkov a naopak. Projekt ponúka východiská z tohto cyklu prostredníctvom národného obrodenia Rómov.

4. Verejnosť, verejné inštitúcie - nedostatočné chápanie inklúzie na základe negatívnych skúseností skupín ohrozených sociálnym vylúčením projekt ponúka z realizácie výstupov nastavenie nových východísk a uhľov pohľadu na riešenie prostredníctvom vytvorenia partnerských vzťahov medzi majoritou a minoritou. Čo je možné len cez pozitívnu prezentáciu základných hodnôt ako je jazyk národa, kultúra, história a prítomné a budúce hodnoty.

Verejnej inštitúcie na miestnej úrovni - obce, mestá, na regionálnej úrovni - samosprávy, VÚC, na národnej úrovni - vláda, parlament SR ako aj iné organizácie štátne a neštátne. Očakávame rozhodnutia, ktoré posilnia stabilitu vzdelávacej inštitúcie - Súkromného gymnázia a jeho aktivít v komplexnom prístupe s dopadom na prínos, ktorý táto inštitúcia prináša.

5. Média - negatívne vyobrazovanie stavu rómskej menšiny s vysokou frekvenciou. Nízka publicita pozitívnych príkladov, čím vzniká neobjektívne vnímanie rómskeho národa a ich pozície v spoločnosti

3.6 Výsledky projektu

Výsledok projektu		
Zpracovanie predmetu Rómsky jazyk a literatúra a/alebo predmetu Rómske reálie do školského vzdelávacieho programu (učebného plánu)		
Indikátor		
Počet ročníkov, v ktorých sa vyučuje predmet Rómsky jazyk a literatúra minimálne 1 hodinu týždenne	4	5
Počet ročníkov, v ktorých sa vyučuje predmet Rómske reálie minimálne 1 hodinu týždenne	0	0
Počet žiakov, rodičov a rodinných príslušníkov získaných pre ciele projektu	58	150
Osvetová činnosť		
Indikátor		
Účasť miestnych obyvateľov a dobrovoľníkov počas realizácie projektu	78	110
Počet kultúrnych a iných spoločenských podujatí s pasívnou účasťou pedagogických zamestnancov a žiakov školy	0	4
Počet kultúrnych a iných spoločenských podujatí s aktívnou účasťou pedagogických zamestnancov a žiakov školy	0	33
Podpora spolunažívania s majoritou prostredníctvom interkulturálnych podujatí		
Indikátor		
Účasť miestnych obyvateľov z majority a rómskej minority	0	500
Počet interkulturálnych podujatí zameraných na podporu spolunažívania s majoritou	0	12
Počet audiovizuálnych a printových médií	0	24

4 RIADENIE PROJEKTU

4.1 Štruktúra riadenia projektu, vrátane finančného riadenia

Zoznam osôb:

1. Jana Tomová, Ing. - koordinátor projektu, podávanie správ, audit. / profesionálne skúsenosti : riaditeľka Súkromnej základnej školy, manažovanie projektov pre komplexné riešenie života Rómov so SZP a MRK v rámci projektu Cez deti k rodine, Projektu Sociálne bývanie, Projekt Celodenného výchovného systému a pod. od roku 1992.
2. Eva Vagingerová, Mgr. - finančný manažment - vedenie účtovníctva, platby dodávateľom, finančný audit / profesionálne skúsenosti ekonóm , profesionálne ekonomické riadenie neštátnych organizácií, garant poskytovania sociálnych služieb
3. Blanka Končoková, Bc. - administrátorka projektu, spracovanie miezd, monitorovanie. / profesionálne skúsenosti personalista a mzdový účtovník, regionálna komunitná konzultantka v OZ Partnerstvo Žiarsky región
4. Darina Tokoliová - programová manažérka odborných a obsahových stránok projektových aktivít vo výsledkoch projektu 2. a 3. plánovanie, realizácia, evaluácia, podávanie priebežných správ v oblasti. / profesionálne skúsenosti učiteľka rómskeho jazyka a reálií Rómov , vedúca Klubu rómskeho jazyka, od roku 1999 do roku 2010 koordinátorka projektu SPOLU, Posilnenie rómskeho hlasu, Bariéry vo vzdelávaní rómskych deti
5. Jana Luptáková, Mgr. - programová manažérka odborných a obsahových stránok projektových aktivít vo výsledkoch projektu 1. , zabezpečovanie stability vzdelávacej inštitúcie v projekte, podporovanie interkultúrnych vzťahov na národnej, medzinárodnej úrovni, podávanie priebežných správ v oblasti. / profesionálne skúsenosti zástupkyňa riaditeľa Súkromného gymnázia, zavádzanie projektu, spoluautor projektu Rómsky asistent učiteľa, štatutárna zástupkyňa OZ Fórum pre rómske ženy.

6. ZABEZPEČENIE A PRÁVNE VZŤAHY

6.1 Súlad projektu s relevantnou legislatívou a strategickými dokumentmi

Súčasná legislatíva neumožňuje plné náležité finančné krytie všetkých nákladov vyplývajúcich z potrieb inkluzívneho vzdelávania. Čiastočne zohľadňuje financovanie stravy, učebných pomôcok pre žiakov v hmotnej núdzi, avšak nepokrýva ostatné zákonné kritériá žiakov so sociálne znevýhodneného prostredia. Súkromné školy nemajú krytie cestovných nákladov pre žiakov, čo sťažuje finančné krytie pre dochádzanie žiakov do školy. Nejednotná legislatíva roztrieštená medzi jednotlivými rezortmi. Projekt rieši jednotný prístup a iniciuje komplexný prístup na spolupráci medzi rezortmi (vzdelávanie, súdnictvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť a pod.). Aj tento projekt iniciuje legislatívnu zmenu vo financovaní a nastavení finančných systémov a mechanizmov tak, aby bolo možné multiplikovať tento typ škôl.

7 PLÁN PUBLICITY

Základné náležitosti plánu publicity projektu:

1. **Kľúčové informačné aktivity**

A. **Otváracia konferencia pre verejnosť** - zástupcovia cieľových skupín samosprávy a štátnej správy na miestnej, regionálnej úrovni, zástupcovia MVO. Prezentácia dosiahnutých výsledkov doterajších úspechov a oboznámenie verejnosti so zámermi projektu "Brána jazykov otvorená - oživme rómsky jazyk ako zdroj identity" s prizvaním donorskej organizácie.

B. **Workshop** - pre cieľové skupiny priame aj nepriame (žiaci, rodičia, zamestnanci). Aktívnu prácou zapojiť oslovené skupiny do projektu a výstupy z workshopov prezentovať v rámci informačného dňa.

C. **Výstavy, prezentácie, vystúpenia** D. **Záverečná konferencia pre verejnosť s prizvaním donorskej organizácie** - zástupcovia cieľových skupín samospráv a štátnej správy na miestnej, regionálnej, zástupcovia MVO. Prezentácia a sumarizácia výsledkov projektu.

2. **Na vytvorených webových stránkach a podstránkach** budeme **uverejňovať náležité informácie o projekte** v slovenskom aj anglickom jazyku vrátane umiestnenia viditeľného prepojenia na webovú stránku programu a finančných mechanizmov (www.eeagrants.sk, www.norwaygrants.sk).

3. **Rozpočet aktivít a opatrení informovanosti a publicity** (v hárku rozpočet projektu)

4. **Indikatívny harmonogram opatrení informovanosti a publicity :**

A. **Otváracia konferencia pre verejnosť** - uskutoční sa po podpísaní zmluvy a prísune finančných prostriedkov. Forma : plagáty, letáky, kultúrne vystúpenia, výstava, prezentácie

B. **Workshop následne druhý týždeň po konferencii**. Forma: workshop - hry a aktivity zamerané na rómsky jazyk a jeho využitie v praxi.

C. **Výstavy, prezentácie, vystúpenia** -

D. **Záverečná konferencia pre verejnosť s prizvaním donorskej organizácie**. Forma : vydanie a distribúcia publikácii (CD, brožúra, leták, plagát, videozáznam)

5. **Stručné informácie o administratívnom zabezpečení realizácie opatrení v oblasti informovania a publicity:**

Využívanie médií - tlačoviny, rozhlas a televízia, príslušné webové stránky na miestnej, regionálnej úrovni.

9 PRIEREZOVÉ OTÁZKY

9.5 Dobrovoľníctvo

Riadenie projektu bude dobrovoľníckou prácou a aktéri tejto práce budú komunikovať s verejnosťou prostredníctvom konferencii, workshopov, informačných dní, médií, publikácií a osobných kontaktov na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni, aby bol vnímaný a akceptovaný verejnosťou

10 UDRŽATEĽNOSŤ PROJEKTU

10.2 Zdroje udržateľnosti financovania projektu

Súkromná základná škola s materskou školou od roku 2004 t. j. desiaty školský rok realizuje štátny vzdelávací program , ktorého súčasťou je výučba rómskeho jazyka a má zapracovaný program pre žiakov so sociálne znevýhodneného prostredia. Je financované z normatívneho príspevku na základe počtu žiakov pre súkromné školy, ktorý je nižší ako štátne školy. Školský internát pri Súkromnom gymnáziu je financovaný cez originálne kompetencie samosprávnych orgánov na základe počtu žiakov s nižším príspevkom ako u štátnych a nezohľadňujú potreby inkluzívneho vzdelávania.